

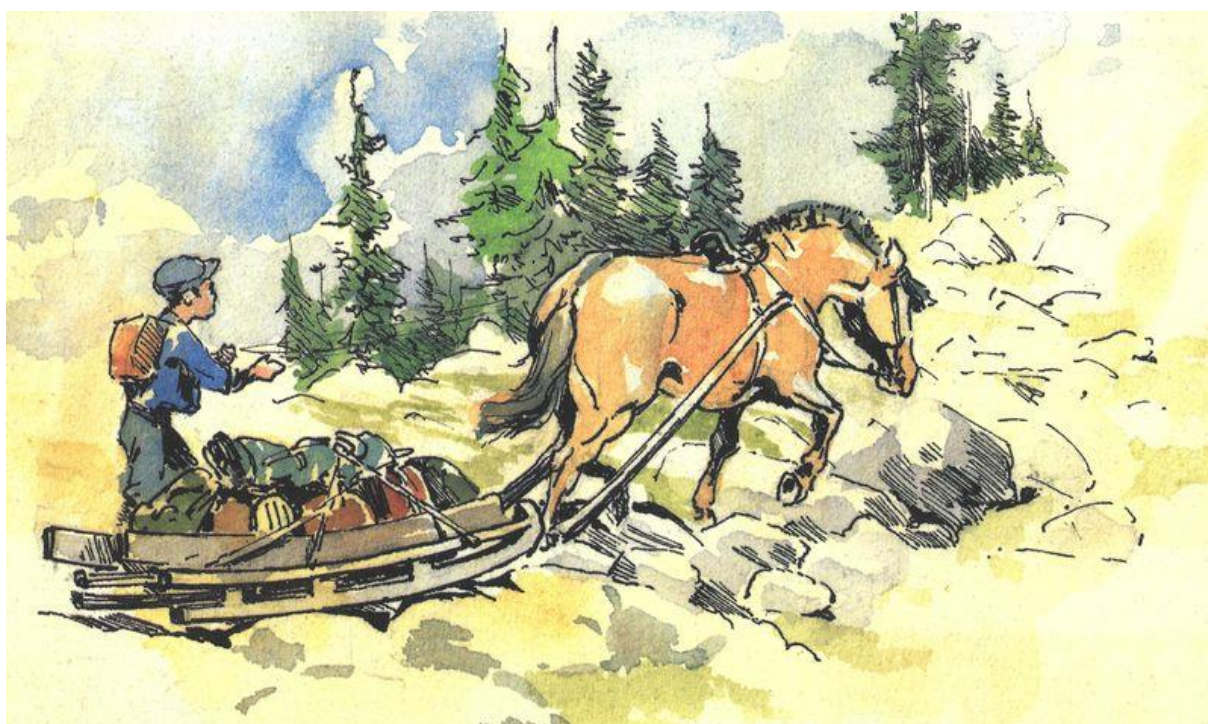
Nytt fra Vesterlen Speidermuseum

11. årgang 2021

ORGAN FOR MUSEUMSVENNENE

NR. 3

Illustrasjon laget av Baden Powell fra Atnadalen.

Speiderens referat fra Baden-Powell på besøk i Oslo 31. august 1911

31. august 1911 var Baden-Powell på besøk i Kristiania. Dette var et avgjørende besøk for norsk speiding.

I forkant av dette besøket var han på en lengre fisketur i blant annet Atnadalen i Stor-Elvdal.

I Speideren nr 5-1911 er besøket referert:

B-P på besøk i Oslo 31. august 1911, (foto fra Norske speidere, 1936)

1911: Annonser i Aftenposten 31/8/1911 for B-Ps foredrag. Her ser vi også Speidergutkomiteens oppfordring til speidere om å møte fram.

Baden-Powell og norske speidergutter.

Alle offisielle meddelelser gikk ut på at Baden-Powell skulle komme til Kristiania onsdag den 30. august om aftenen. Der var møtt frem patruljeførere og assistenter med sine troppsførere fra en del av våre tropper. ca 70 i tallet. Men Baden-Powell skuffet oss. - Nå ja, som speidere tok vi den sak med ro, så like fornøyd ut for det, og gikk hjem igjen.

Den 31. om formiddagen kom Baden-Powell, og ble møtt av vårt forbunds formann, grosserer Dons.

Da Baden-Powell gjerne ønske en del opplysninger om arbeidet i Norge, fulgte formannen ham til Victoria hotell og som speider ville Baden-Powell til bunns i saken før han holdt sitt foredrag.

Under samtalen på hotellet kom Rittmester Grøttum (leder i Norske Gutters Speiderkorps) for å hilse på generalen.

Grosserer Dons viste Baden-Powell vår lov og vårt blad, og forklarte at grunnen til at Norsk Speidergutt-Forbund var stiftet var at man ønsket å beholde det internasjonale merket "liljen" og det internasjonale løfte:

"Jeg lover på æresord etter evne å gjøre min plikt mot Gud og fedrelandet, hjelpe andre og adlyde speiderloven."

Generalen ga dette sin fulle tilslutning, og fremhevet betydningen av det internasjonale merket som bindeleddet mellom speidere over den hele jord, og kunne heller ikke forstå at løftets første passus skulle møte motstand blant pedagoger i Norge, når det var opptatt av *alle* andre nasjoners speidere. Han ville inderlig håpe at man snarest ville komme til enighet.

Om ettermiddagen umiddelbart før Baden-Powells foredrag, ble der avholdt parade på Tullinløkken. Troppene ble oppstilt i hestesko, og i det Baden-Powell trådte inn i hesteskoen blåste 2. Kristiania tropps hornblåsere det internasjonale kjenningssignalet, og det ble gjort honnør.

Etter at Rittmester Grøttum hadde talt til guttene om Baden-Powell (på norsk), talte Baden-Powell på engelsk med grosserer Dons som tolk. Så gikk generalen langs rekkene og så på guttene og hans skarpe øye så alt. Han fant det praktisk at anbringe liljen i filt på armene, og synes guttene så svært lik de engelske.

Han pratet med enkelte av guttene og de forskjellige troppsførere ble presentert for ham.

Etter inspeksjonen kom ettermiddagens høytidelige øyeblikk, da Baden-Powell foldet ut og overrakte nye flagg til 1., 2. og 5. Kristiania tropp (i Norsk Speidergutt-Forbund). Samtidig overrakte han 1. Oslo tropp og turnforeningens tropp (i Norske Gutters Speiderkorps) deres flagg. Deretter formanet han troppene å gjøre flagget ære.

Til slutt takket grosserer Dons generalen på engelsk fordi han hadde gledet guttene med å overvære denne parade. Særlig takket han fra de tropper som hadde fått sitt nye troppsflagg innviet på denne måten.

Det norske tre ganger tre hurra for Baden-Powell viset at det var begeistring i de norske speideres hyllest av den avholdte general.

Det skjedde:

01.-08.1907 Baden Powell arrangerer de første speiderleir på Brownsea Island.

31.08.1911 BP besøker Oslo og deltar på speiderparade og har møter med NGSK og NSF.

Et besøk på Knaben viste en speider-utstilling. Skulle jo gjerne visst mer om den gruppen.
(bilde Anne Brit Egeland)

fri:05

Var du på landsleir på Ingelsrud i 2005?

Kanskje du har leiraviser liggende eller et krus fra leiren?

Speidermuseet ville gjerne fått dette til samlingen sin.

Hvorfor jeg er speiderleder (skrevet av Egil Bjelland for 35 år siden)

En gang speider – alltid speider. Dette passer også for meg.

Jeg var så heldig å kun være en gutt under 2. verdenskrig. Speiderarbeidet var nedlagt av NS i 1941 og kun søndagskolene, under sine menigheter, eksisterte. I det skjulte var speiderarbeidet i gang for de større barna under søndagskolens ledelse. Vi hadde møter og turer og om sommeren leirer.

Vi hadde ikke speiderdrakter og lærebøker og turutstyret var elendig, men maten den var god på sommerleirene og vi fikk nok. Tenker vi på slikt i dag?

Straks krigen var slutt i 1945, ble det liv i leiren. Jeg ble med i 15. Stavanger og patruljen var Elg. Vi holdt til på Våland skole. Jeg var med til skoletiden var slutt. Flyttet så til Tønsberg for å gå på flyskole og kom tilbake for å avtjene verneplikt. 15. Stavanger er nå nedlagt. Når det skjedde, vet jeg ikke.

Men tiden gikk - jeg ble far til 3 gutter som også ble speidere, og ikke bare det – mor til guttene var aktiv speider! Da det ble behov for hjelp i 2. Stavanger speidertropp, syntes jeg det var spennende å se hvordan speiderarbeidet fungerte. Jeg skulle være materialforvalter. Det utviklet seg til troppsassistent og så til troppsleder. Minnene fra guttedagene med turliv og aktiviteter er nå frisket opp: Der er mange ting en skal lære som speider og enda flere når en er speiderleder. Selv om jeg er av den gamle skolen og mangt er forandret; det meste til det bedre, men også noe til det verre, så er speiderarbeidet det samme. Teksten i lovene er endret og løftet har forandret ordlyd, men innholdet

og speiderånden er der slik jeg lærte som gutt. Vårt valgspråk «Vær beredt», har sin gyldighet nå som da og blir enda mer aktuell i framtiden.

Det har skjedd store forandringer på 40 år siden jeg var speideraspirant. Det har skjedd enda større og flere forandringer siden 2. Stavanger speidertropp ble stiftet i året 1911.

Jeg er stolt og beæret over å få være med som leder i speiderarbeidet i året 1986. At jeg er med i 2. Stavanger speidergruppe som med rette kaller seg eldstemann, gjør at jeg også er glad og takknemlig for det arbeidet som tidligere ledere har lagt ned. Lærer vi leksene våre og holder oss til lover og avlagt løfte, kan vi se de neste 75 år lyst i møte. Jeg er i dag speiderleder for å hjelpe til at 2. Stavanger speidergruppe når dette målet.

Med speiderhilsen

Egil – Troppsleder

2. Stavanger er 110 år!!!

22. mars var det 110 år siden Wilhelm Retz stiftet speidergruppen vår. Vi har hatt kontinuerlig aktivitet i alle disse årene, selv om medlemsmassen har variert noe igjennom

tidene. Nå i 2021 er vi en veldig aktiv gruppe med flotte speidere i alle enhetene; beverkolonien, flokken, troppen og roverlaget. Det skulle han visst, Wilhelm Retz da han stiftet oss for 110 år siden, at vi fremdeles kom til å være aktive, med både jenter og gutter, så mange generasjoner senere.

På grunn av koronasituasjonen i Stavanger, så fikk vi ikke markert 110 årsdagen vår slik vi hadde tenkt. Faktisk så endte vi opp på plan C eller D, da smitten var så høy i byen at vi var anbefalt å holde enhetene fra hverandre. Men – vi fikk en god markering for alle speiderne våre, og alle møtene ble avsluttet som seg hør og bør med en burdags-pølse-fest og bål.

Hovedaktiviteten på markeringsmøtene var en postløype som tok speiderne med igjennom 110 år med speiderhistorie – både vår lokale, den nasjonale og noe internasjonalt. For hvert tiår som har gått, var det en post som fortalte hva som skjedde det tiår med fokus på speideraktiviteter og historiske hendelser.

Noen av postene hadde følgende årstall og historier:

- 1907 Speiderbevegelsen ble startet av Lord Robert Baden-Powell;
- 1911 (egentlig februar, men stiftelsesdato satt til 25. mars) Norsk Speidergutt forbund ble stiftet. Norsk Speiderpike forbund ble stiftet i 1921 (1. juli)
- 1911 (22. mars) stiftelse av 1. Stavanger speidergruppe som i
- ...1923 (20. september) ble delt i to tropper som skulle ha samme stiftelsesdato
- 1941 (8. januar) døde Lord Robert Baden-Powell i Kenya (og ble begravet der)
- 1954 (26. april) ble grunnsteinen lagt ned for speiderhuset vårt. Huset ble gitt i gave av Tou bryggeri og flyttet til tomta vår.
- 1978 Norsk Speiderpike forbund og Norsk Speidergutt forbund slo seg sammen og dannet Norges Speiderforbund

Speiderflammen har brent i 110 år i vår speidergruppe, og vi satser vel på i hvert fall 110 år til?

2. Stavanger
Spørsmål 1900-1910

Hvilket år ble den første speiderleiren avholdt (og samme år regnes som året da speiderbevegelsen startet?)

- 1) 1906
- 2) 1907
- 3) 1908

BP's own sketch of the experimental camp at Brownsea Island, (off Dorset, England)

2. Stavanger
Historie 1910-1920

2. Stavanger tropps historie kan dateres tilbake til 22. Mars 1911. Denne dagen ble det, etter initiativ fra daværende adjunkt Wilhelm Retz, stiftet flere speidertropper i Stavanger. Selv ble han leder for 1. Stavanger tropp, som viste seg å bli den eneste som opprettholdt uavbrutt virksomhet i de etterfølgende årene.

Det ble stiftet mange speidertropper gutter i Norge på denne tiden.

Speiderhilsen

Annette (Gausland) Gillebo

2. Stavanger speidergruppe

Bryne speidergruppe feirer 100 år

Bryne Speidergruppe feirer i år 100 års jubileum. Vi har arrangert mange små og store arrangementer i løpet av året og gleder oss til nye år med mange spennende aktiviteter og ny speiderbase.

Her er litt av historien hentet fra Speiderhistorisk leksikon:

1921: 1. Jæren blir stiftet [19. mars](#). Er med i [Vesterlen krets](#) av [Norsk Speidergutt-Forbund](#)

1927: 1. Jæren skifter navn til 1. Bryne

1928: 1. Bryne hadde med på [Landsleir Åndalsnes 1928 \(Norsk Speidergutt-Forbund\)](#) det eneste [banneret](#) med teksten "[Vær budd!](#)". Dette ble korrigeret i neste nummer av [Speideren](#), da også [1. Voss](#) hadde med et "[Vær budd!](#)"-[banner](#).

1928: Troppen deltok på [landsleiren på Åndalsnes](#). Leiren var delt opp i 100 gruppeområder. Her bodde flere tropper sammen og bl.a. laget maten felles. På gruppeområde 92 var [Jacob Sjøthun](#) gruppechef for 50 speidere fra 1. Bryne, [1. Egersund](#), [1. Jørpeland](#), [1. Nedstrand](#), [1. Sauda](#), [5. Stavanger](#) og [8. Stavanger](#)

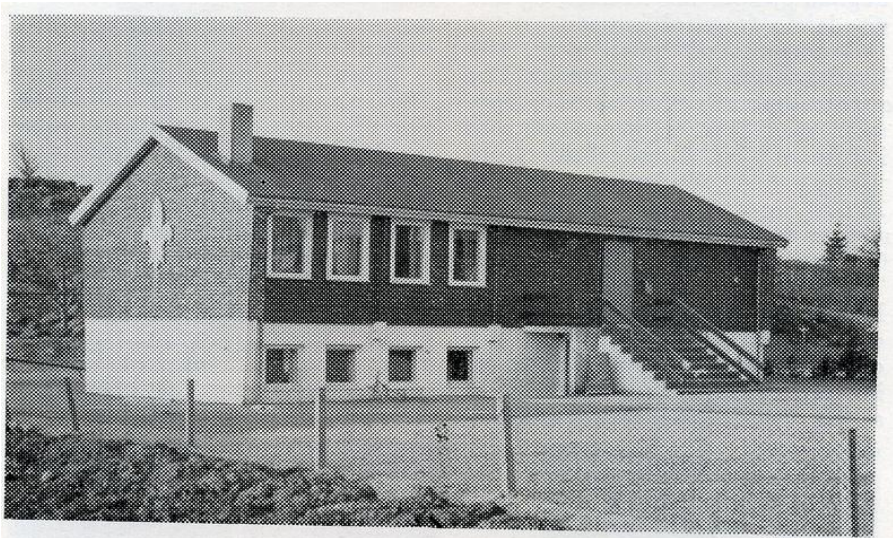
1928: Er en av 36 tropper i [Vesterlen krets \(Norsk Speidergutt-Forbund\)](#).

1932: 1. Bryne hadde [Petter Solberg](#) som en av seks deltaker på [Norsk Speidergutt-Forbunds Englandstur](#)

1951: Gruppen består av en speidertropp og er med i [Vesterlen krets \(Norsk Speidergutt-Forbund\)](#)

1978: [Norsk Speiderpikeforbund](#) og [Norsk Speidergutt-Forbund](#) slår seg sammen til [Norges speiderforbund](#). Gruppen endrer en eller annen gang navnet fra 1. Bryne til Bryne.

2013: Var en aktiv gruppe i [Vesterlen krets \(NSF\)](#), september [2013](#)

Bryne speiderhus 1965

Landsleir Åsnes 1981

Landsleir Utopia 2009

Medlemstall

- [1922](#): 14 medlemmer og 4 patruljer.
- [1928](#): 28 medlemmer fordelt på 2 ledere, 2 førstegrads speidere, 11 andregrads speidere og 13 tredjegrads speidere
- [1931](#): 42 medlemmer fordelt på 4 ledere, 9 andregrads speidere, 27 tredjegrads speidere og 2 rovere
- [1935](#): 25 medlemmer fordelt på 2 ledere, 7 andregrads speidere og 16 tredjegrads speidere
- [1937](#): 13 medlemmer fordelt på 1 leder, 6 andregrads speidere og 6 tredjegrads speidere.
- [2009](#): 65 medlemmer
- [2010](#): 90 medlemmer

Sommerleirer og turer

Årstall	Sommerleirer og turer	Sted / kommune	Antall deltagere
1928	Landsleir i Åndalsnes (Norsk Speidergutt-Forbund)	 Rauma	9 deltaker
1932	Landsleir i Mandal (Norsk Speidergutt-Forbund)	 Mandal, Lindesnes	17 deltakere

Årstall	Sommerleirer og turer	Sted / kommune	Antall deltagere
1932	Englandstur for noen speidere, 1932 (Norsk Speidergutt-Forbund)	 England (Storbritannia)	1 deltager
1941-1945	Speiderarbeidet er forbudt september 1941 7. mai 1945		
8. mai 1945	Speiderarbeidet blir legalt igjen		
1948	Landsleir "Speiderbyen" i Mandal (Norsk Speidergutt-Forbund)	 Mandal, Lindesnes	21 deltakere
1981	Landsleir Åsnes (Norges speiderforbund)	 Åsnes	
2009	Landsleir Utopia (Norges speiderforbund)	 Rauma	
2013	Landsleir Stavanger (Norges speiderforbund)	 Stavanger	
2017	Landsleir Nord 2017 (Norges speiderforbund)	 Bodø	
2021	Agenda Telemarkskanalen 2021, Hundvåg 1. og Bryne speidergrupper (Norges speiderforbund)	 Vestfold og Telemark	50 deltagere

Tredje kvartalsrapport 2021.

Tredje kvartal er den korteste kvartal hvert år. I år ble det Torsdag 26. august før nesten alle i dugnadsgruppen møttes til en ny høst sesong med museumsarbeid. Denne høst blir vi 12 faste museumsvenner i dugnadsgruppen. Det var stor gjensynsglede og mange planer ble drøftet. Spenningen var stor om, når vi kan ta imot speidergrupper på museet? Hvem i dugnadsgruppen kan stå for om-visninger? - Nå etter vel 1 måneds arbeid

åpner vi litt opp for speidergrupper på besøk til museet. Vi minner om å bestille plass i meget god tid, så kan vi bedre planlegge så besøkene blir kjekke opplevelser for både speidere og oss på museet.

For speidergruppene kan vi røpe at et nytt merke vil komme fra neste år 2022. Merket vil bli presentert i kommende museums avis. Merkeoppgavene vil omhandle en del lokal speiderhistorie som vi vil vise på speidermuseet.

Gjennom årene har vi fått et meget rikholdig bibliotek. Den fysiske biblioteks plassen vokser ikke i takt med bøkene. Vi har derfor ominnredet en del av garderoben. Reoler er satt opp og biblioteket utvidet, del 2 blir nå å finne i de nye avdeling i garderoben.

I tillegg til bibliotek 2 blir der også en rikholdig samling av bøker/hefter for utlån til speidere og ledere. I utlånsreolen fins der mange gode tipshefter for kjekke speider-turer-møter og spennende aktiviteter.

Vi har brukt «Korona tiden» til intern gjennomgang og lokaliserings arbeid av museums gjenstander. Med dette arbeid får vi enda bedre oversikt over alt museet har mottatt og et godt grunnlag for å lage rikholdige utstillinger, for oppgaver til speider på besøk og ikke minst for vår egen oversikt over museets eiendeler.

Ut året 2021 vil hele dugnadsgruppen møtes hver torsdag mellom kl 10 og kl 14. Museet vil, for det meste, være åpen hver torsdag fra kl 09.30 til ca kl 15. Forespørsel om besøk ut over dette tidspunkt kan løses ved å kontakte oss på mail eller telefon. (se siste side i avisen).

30 september 2021 Esther Bjelland.

STØTTE TIL MUSEETS ARBEID:

Andelsbrev kan kjøpes ved å betale inn ønsket beløp på konto 3201.30.18625. Merk innbetalingen med navn og adresse, da får dere andelsbevis på beløpet i posten. Andelsbevis kan også kjøpes på museet ved besøk der.

Vi selger andelsbevis pålydende

Kr. 50,- kr. 100,- kr. 500,- kr. 1000,- og fritt beløp

MUSEUMSBESØK:

Musèet er åpent torsdager fra kl. 1000 til kl. 14,30. **Velkommen!**

Ønskes besøk til annen tid kan det avtales pr telefon.

Inngangsbillett: Barn kr. 10,- Voksne: kr. 20,-

KONTAKTER TIL MUSEET:

Egil Bjelland, leder	tlf. 51 55 35 01	mobil: 920 64 909
Esther Bjelland	mobil: 920 28 706	esther.bjelland@lyse.net
Anne Brit Egeland	mobil: 930 91 776	anne.b.egeland@hotmail.no
NSF kretskontor	mobil: 950 31 101	post@vesterlen.no
K/M kretskontor	mobil: 940 09 491	post@rogalandspeider.no
Kretsenes websider	www.vesterlen.no	www.rogalandspeider.no

